

बागलुङ्ग जिल्ला बा.न.पा.ढ की रोमादेवी किसानलाई दलित भएकै कारण

डेराबाट निकालेको सम्बन्धि स्थलगत प्रतिवेदन

मिति २६०३ पौष १९ देखी २४ गते सम्म

२०६३

मानव अधिकार सन्धि अनुगन समन्वय समिति(HRTMCC)

CERD उपसमिति दलित गैर सरकारी संस्था महासंघ , **DNF**

कमलपोखरी काठमाण्डौ ,नेपाल

सारांश

घटनाको स्थलगत अध्ययन अनुसार वाग्लुङ्ग न.पा. वडा नं. ८ का स्थानीय भक्त वहादुर खड्का र निजकी श्रीमती मिना खड्का ले सोहि घरमा डेरा गरि वस्ने रोमा देवी किसान लाई मिति २०६३ भदौ १४ गते १ दिन बेलुका लगभग ६.३० बजे तिर निजका घरमा कोठामा समान सारि सके पश्चात दलित भएकै कारण जातिय विभेदकै कारणवाट अपमानित, पिडित भएको कुरा प्रत्यक्षदर्शी र पीडितहरूले बताए ।

घटनामा दलित समुदाय माथि अन्याय भएको जानकारी गराउँदै दोषी माथि कारवाही गरी पाओँ भनी जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उजुरि (निवेदन) दिदा समेत जिल्ला प्रहरी कार्यालयले निवेदन दर्ता गर्न नमानेको र अधिकारीले दुवै पक्षलाई बोलाई छलफल गरौंला भनी फर्काएको भन्ने पाईयो ।

उक्त विषयमा राजनितिक पार्टीहरूले पनि सवेदनसिल भएर उक्त मुद्दामा चासो न दिएको पाईयो र घटना अमानविय हो भनी पन्छिन खोजेको पाइयो ।

विभिन्न दलित समुदायका संघसंस्था, मानवअधिकारकर्मी, पत्रकार लगायतकाले सो घटनाप्रति खेद गरि यस्ताखाले जातिय विभेदका विरुद्ध आन्दोलन समेत गर्न पछिनपर्ने र दोषीलाई कानुन वमोजिम कारवाही गर्नु पर्छ भनी लागेको पाईयो ।

यस घटनाले मानवीय सम्मानको ठाडो उल्लंघन भएकोछ । उक्त घटनाले मानवअधिकार तथा राष्ट्रिय कानूनको पूर्णरूपमा उल्लंघन गरेकोछ । घटनामा नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७, सबै प्रकारका जातीय विभेद उन्मुलन गर्ने सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय महासन्धि १९६५, २०६३ जेठ २१ गतेको प्रतिनिधिसभाको घोषणा र मुलुकी ऐन अदलको महलको समेत उल्लंघन गरेकोछ । घटनाका दोषीहरूलाई पक्राउ गरी कारवाही गर्नुको साटो राज्य मौन भएर बसेको पाइएकोले राज्य आफै मानवअधिकार उल्लंघनमा सामेल भएकोछ । र राज्यका सरोकारवाल निकायहरूले दोषी माथी कारवाहि गर्नुको साटो उल्टै दोषीलाई संरक्षण दिने कार्य गरेको देखिन्छ । र जितिय विभेद गर्नेलाई कानुन वमोजिम कारवाहि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

घटनाको संक्षिप्त विवरण

पृष्ठभूमि:

नेपालको पश्चिम भेगमा अवस्थित पोखराबाट ७२ किलो मिटर उत्तर पश्चिम बागलुङ्ग जिल्ला पर्छ । बागलुङ्ग जिल्लालाई नेपालकै इतिहासमा दलित आन्दोलनको पहिलो जिल्लाको रूपमा पनि चिनिन्छ । विडम्बना हालैमात्र बा.न.पा २ अस्पताल रोड निवाशी भक्तबहादुर खड्का र मीना खड्काले बागलुङ्ग न.पा ८ घर भई हाल महेन्द्र क्याम्पस बागलुङ्गमा बी.ए. दोस्रो वर्षमा अध्ययनरत २५ वर्षीया रोमादेवी किसानलाई दलित भएकै कारण डेराबाट निकालिएको समाचार विभिन्न पत्र पत्रिका मार्फत जानकारी पाएकोहुनाले उक्त घटनाका सम्बन्धमा सत्य तथ्य पत्ता लगाउन का निम्ति मानव अधिकार सन्धी अनुगमन समन्वय समिति का उपसमिति दलित गैर सरकारी संस्था महासंघ र यसका सदस्य संस्थाको अनुगमन टोली उक्त जातिय विभेदको घटना का सम्बन्धमा अध्ययन टोलीले २०६३ पौष १९ गते देखी २४ गतेसम्म स्थलगत अध्ययन गरेको थियो ।

घटना मिति: २०६३ पौष १४ गते

घटना समय: बेलुका ६.३० बजे

तथ्य संकलनको उद्देश्य

१. घटनाका सम्बन्धमा सत्यतथ्य पत्ता लगाउने ।
२. घटनाको सत्यतथ्य सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

तथ्य संकलन पद्धति

१. स्थानीय प्रशासन, स्थानीय नागरिक सममाज, मानव अधिकारकर्मी, पत्रकार, स्थानीयबासी र सम्बन्धित निकायसँग घटनाका सम्बन्धमा छलफल गरी घटनाको विवरण संकलन गर्ने ।
२. घटनास्थलको अवलोकन गर्ने ।
३. घटनाका सम्बन्धमा प्रत्यक्षदर्शी, पीडित एवं सरोकारवाल निकाय सग हरूसँग छलफल गर्ने
४. घटनासँग सम्बद्ध कागजात र प्रकासित सामाग्रीहरूको अध्ययन ।

अध्ययन टोली

- १) डिल बहादुर नेपाली DNF, पोखरा
- २) राजु रसाईली Jan Uthan Partisthan, Nepal, काठमाडौं.
- ३) राजेन्द्र ताम्राकार , DWO, काठमाण्डौ
- ४) हरिश चन्द्र नेपाली DNF

क) पीडितको नाम-थर रोमादेवी किसान, बागलुङ्ग न. पा. ८

ख) पीडकको नाम: भक्त वहादुर खड्का र मिना खड्का, बा. न. पा. २

ग) अनुगमन स्थल: बागलुङ्ग नगरपालिका २ आवारोड

घ) अवधि: २०६३-०९-१९ देखि ०९-२४ सम्म

पीडितको भनाई जस्ताको तस्तै:

१) रोमादेवी किसान वर्ष २५

मेरो नाम रोमादेवी किसान हो । मेरो घर बागलुङ्ग नगरपालिका वडा नं.८ लहरेपीपल हो । विगत ८ महिनादेखि बागलुङ्ग बजारमा बस्दै आएकी छु । सुरुमा बागलुङ्ग बस्दा म शिवधारा चोकमा बस्थे । त्यहा बस्दा असुविधा भयो, क्याम्पस पनि टाढा भयो भनेर यहि पौष १३ गते भक्तवहादुर खड्काको घरमा कोठा खोज्न गए । भक्तवहादुरकी श्रीमती मीनाले कोठा छ आउनुहोस नानी बस्नुहोस भन्नु भयो । पौष १४ गते ६ बजेतिर मैले रिक्सामा सामान लिएर गए र सबै सामानहरु रिक्साबाट झारे । सबै सामान माथी कोठामा लगि सके पछि बाहिर अध्यारो भएको कारण मीना खड्काले क्यान्डिल बालि कोठामा पुग्न सहयोग पनि गर्नुभयो । जब हामी सामान राखेर तल झर्यौ त्यस पछि वहाहरुले तिमी त दलित जातकी रहिछौ, हाम्रा छिमेकीहरुले खास खुस गर्न थालेका छन् । त्यसकारण तिम्रा सामानहरु तुरुन्त लगिहाल भन्नुभयो । यो वहाहरुको आवाज त्यसको रेकर्ड म संग सुरक्षित छ । मैले त्यतिबेला म केटी मान्छे माथि वसेको कोठा पनि छोडेर आइयो । यति बेला कहा जाने भने, वहाहरुले सामान लगेर जा भने पछि गई हाल भन्नुभयो । म त्यो रात साथीहरुको घरमा गए र साथीहरुलाई भने म माथि जातीय विभेद भयो भनेर । फेरि पौष १५ गते पत्रकार महेश भाईको साथमा त्यो खड्काको घरमा पुगे । फेरि पनि वहाहरुले नराम्रा अपशब्दहरु प्रयोग गर्न थाल्नु भयो । जस्तै शब्दहरुमाँ त दलित महिला, मान्छे हेर्दा मगर जस्तो दलित पो रहिछ । त्यसपछि मलाई अन्यायको विरुद्ध लड्नु पर्छ भन्ने आट आयो र जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दलित संघ संस्थाहरुका प्रतिनिधिहरुको सहयोगमा जाहेरी पनि बुझाई सक्यौ । मलाई मानसिक रुपमा बढि पीडा भयो, सायद मेरो ठाउमा अरु भएको भए आत्महत्या पनि गर्न सक्थे होला । अहिले पीडकले क्षमा माग्ने कुरा पनि छ । यस्ता घटना नदोहोरन्याउनका लागि कानूनी लडाई लड्नु पर्छकी जस्तो लागेको छ ।

२) प्रत्यक्ष दर्शीको भनाई जस्ताको तस्तै:

रोमादेवी किसान प्रति जुन अपमानजनक व्यवहार भयो त्यो व्यवहार मानवले मानवलाई गर्ने होइन तर यस्तो घटना कानूनी रुपमा दण्डनीय हो । देश अहिले संविधानसभामय भएको छ । लोकतन्त्रको बहाली भईसकेको छ र राष्ट्रले छुवाछूत र धर्म निरपेक्ष भनेर घोषणा गरिसकेको छ । यस्तो अवस्थामा यो घटना हुनु लोकतान्त्रीक सरकारलाई एउटा चुनौती पनि हो । पीडितले कानून अनुसार न्याय पाउनै पर्छ र दोषी माथि कारबाही हुनै पर्छ । म रेशम संचारकर्मीको नाताले भन्दा यो घटना २१ औं शताब्दीको लाजमर्दो घटना हो । यस्ता घटनाहरु समाजमा

घट्नु हुदैन । जुन रोमादेवी किसान माथि विभेद गरियो उक्त दम्पतीले किसान माथि धेरै अपमानजनक शब्दहरु पनि प्रयोग गरेका छन् । जुन शब्दहरु म भन्न पनि सकिदैन । त्यसकारण प्रत्यक्षदर्शी र संचारकर्मीको आखाबाट भन्नु पर्दा यस्ता घटना अन्य ठाउँमा पनि नहुन् भन्नको लागि पीडकलाई कानूनसम्मत कारवाही हुनुपर्छ ।

३) पीडक भक्तबहादुर खड्का र मिना खड्काले घटनामा भनेका भनाईहरु जस्ताको तस्तै:

म दलित हो भनेर पहिले नै भन्नु पर्छ । धेरै नबोली सामान लगिहाल । हेर्दा मगर जस्ती तर सार्की जातकी पो रहिछस् । दलित भएकै कारण कोठा वाट निकालेको हो दलित लाई वस्न दिनको लागी मैले यो घर बनाएको हैन । यस भन्दा वढी म केहि पनी वोल्न चाहदैन ।

४) पीडकको छोरा ३५ बर्षिय राजु खड्काको भनाई: म राजु खड्का मैले के भन्छु भने जातको आधारमा कसैमाथि पनि विभेद गर्नु हुदैन मेरो घरमा जुन रोमादेवी प्रति विभेद भयो त्यो दुःखको कुरा हो । मेरो बुवाआमाहरु पुरानो संस्कृतिमा जन्मनु भएको र वहाहरुलाई कानूनको बारेमा बढि थाहा पनि छैन । यस घटनाले मेरो आमा बाबुका उमेरका मान्छेहरुलाई चेतना दिन सकोस् भन्ने मेरो धारणा छ ।

५) घटनाप्रति राजनीतिक पार्टीका प्रतिनिधिहरुको धारणा

रामजी शर्मा (एमाले केन्द्रीय सदस्य)

१. यस्ता घटनाहरु अमानवीय हुन् मुलुकले अहिले कोल्टे फेरेको छ र हामी नया नेपालको परिकल्पना गरिरहेको बेला कसैलाई जातिपातीका आधारमा भेदभाव हुनु राम्रो होईन । सुरुमा पार्टीलाई थाहा नै भएन । जब पीडित पक्ष र पीडक पक्षको बीचमा छलफल चलन थाल्यो । त्यस पछि मात्र थाहा भयो । जिल्ला कमिटीमा के भई रहेको छ त्यो पनि थाहा छैन । तर पनि यस्ता विभेदहरु अमानवीय हुन् यस सन्दर्भमा सबैको चासो हुन आवश्यक पनी छ । र हाम्र पार्टीले यस्ताखाले विभेदका विरुद्ध मा छ र जातिय छुवाछुत अन्तयका लागी हाम्रो पार्टी कटिबद्ध छ । यस सन्दर्भमा पनी हाम्रो पार्टी जिल्लामा बैठक वसि यसको निकासका लागी हामी तयार छौ । यस्ता समस्या प्रति नेकपा एमाले सम्बेदनशील नहुने त कुरै भएन । फेरि पीडित पक्षले पनि घटनाको बारेमा हामीलाई भन्नु पर्यो नि ।

२. हरिप्रसाद श्रेष्ठ (नेपाली कांग्रेस सभापति बागलुङ).

यस्ता घटनाहरु समाजमा नभएको भए हुने थियो । तर बुढाँबुढीहरुले बर्तमान समयलाई नबुझेको कारण घटना भयो यो अत्यन्त दुःखको कुरा हो । अहिलेको समयलाई हेर्दा यो घटनामा पीडक पक्षलाई माफी मगाएर आफ्नो गल्तीको बोध गराई र अब यस्तो नगर्ने शर्तमा माफी मागे सजिलो हुने थियो । यो घटना हुदा हामी बाहिर कार्यक्रममा थियौ । यो घटनाको वढी अध्ययन नभएको कारण हामी चुप लागेर बसेको हो । यो घटनालाई अगाडी नबढाई तुरुन्त माफी मगाउदा राम्रो हुने थियो । हाम्रो पार्टीले यस सम्बन्धमा प्रेस विज्ञप्ती समेत

निकाले भनेको थियो तर समय नमिलेर हो । २१औं शताब्दीमा कोही सानो कोहि ठुलो हुँदैन यसले गर्दा जातले कसैलाई पनि कसैले अपमान थगर्न मिल्दैन

३. क.अनिल (माओवादी जिल्ला सदस्य)

किसानप्रति जुन घटना भयो त्यसको हामी विरोधी हो । नेकपा माओवादीले आफ्नो नीति, सिद्धान्त र व्यवहारमा जातीय विभेद, लौक असमानता पूर्ण रूपमा निषेध गरेको छ । यो घटना प्रति हाम्रो पार्टीको घोर आपत्ति छ । हामीले साधारण कार्यकर्ताको घरमा पनि यस्ता विभेद निषेध गरेका छौं । समाजका यस्ता कुरितीहरूलाई नोभार बनाउन सबै लाग्नु पर्छ । यो घटनामा पीडितले उचित न्याय पाउनु पर्छ र यस्ता घटनाहरू समाजमा दोहरीनु पनि हुँदैन ।

४. फुमलाल निउरे (अध्यक्ष जनमोर्चा बागलुङ)

हामीले जहिले पनि जातीय विभेद विरुद्धको आवाजलाई उठाएका छौं । जातीय विभेद अन्त्यको लागि मोर्चाहरू पनि खोलेका छौं । किसान प्रति जुन विभेद गरियो त्यसमा हामी दुःखी छौं । र यस्ता घटना समाजमा नदोहरिन हामी सम्पूर्ण लाई आहवान पनि गर्दछौं ।

५. दलित अधिकारकर्मी (अधिवक्ता यामबहादुर चर्मकारः)

रोमादेवी किसानप्रति जुन किसिमको विभेदकारी काम गरियो । यो कार्य ब्राह्मणवादी चिन्तनले भएको हो । हिन्दु संस्कारलाई जोगाउनु पर्छ भनेर यस्ता कार्यहरू भईरहेका छन् । किसान माथि भएको कार्य पनि त्यसैको उपज हो ।

क) तपाईं एक कानूनविद पनि हुनुहुन्छ रोमादेवी प्रतिको घटनालाई कसरी उठाई रहनु भएको छ ?

हामीले यो घटनालाई कानूनबाट नै समाधान होस् भन्ने चाहेका छौं । त्यसकारण घटनाको बारेमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय, बागलुङमा जाहेरी दरखास्त पेश गरेका पनि छौं तर दर्ता भई सकेको त छैन । दलितहरूलाई दवाउने प्रशासनको अप्रत्यक्ष भूमिकाको अगाडि यो जाहेरी चुनौती पनि भएको छ ।

ख) यस घटनाको बारेमा पीडकको भनाई कस्तो रहेको छ ?

पीडक पक्षबाट म बुढो मान्छे, त्यसमा रोगी पनि छु । सार्वजनिक रूपमै माफि माग्छु भन्ने कुरा आएको छ ।

ग) घटनाले बृहत् रूप लिएमा के गर्नु हुन्छ ?

घटनाले ठूलो रूप लिएमा कानूनी प्रकृया अनुसार दबाव सृजना गछ्यौ र कानूनी लडाई लड्दै दोषी माथि कारवाही गराएरै छाड्छ्यौ । यसको लागि नेपालकै ठूलो जातीय विभेद विरुद्धको आन्दोलन पनि हुन सकछ ।

६) पौष १३ को घटना मैले १९मा मात्र थाहा पाए ।

रत्ना श्रेष्ठ (नेपाल मानव अधिकार संगठन केन्द्रीय सदस्य एवं पश्चिमाञ्चल संयाजक)

क) तपाई मानवअधिकारकर्मी कै आखा अगाडी रोमादेवी किसानको मानव अधिकारको हनन् भएको छ के आवाज उठाउनु भएको छ ?

यो घटनाले हाम्रो समाजमा विभेद ल्याउछ की भन्ने पनि छ । मानवअधिकारको दृष्टिकोणबाट हेर्दा जात भनेको केवल महिला र पुरुष मात्र हो त्यसले गर्दा कसैले पनि जातीयताकै कारणबाट कुनै पनि विभेद गर्नु हुदैन ।

ख) तपाईकै अगाडि मानवअधिकार विरुद्धको घटना हुनु तपाईको लागि चुनौती भएन र ?

चुनौती पनि हो तर पनि समाज एकै चोटी परिवर्तन हुदैन । यस्ता कुरा विस्तारै हुन्छन । यसमा व्यक्तिमात्र दोषी नभएर समाज पनि दोषी छ । समाज परिवर्तन गर्न सवै लाग्नु पर्छ । पीडितलाई न्याय दिलाउनै पर्छ ।

ग) महिला मानवअधिकारवादी भएर पनि महिला माथि नै भएको जातीय विभेदप्रति तपाई सम्वेदनशील देखिनु भएन नी ?

त्यस्तो होइन, हाम्रो रोमादेवीसंग सम्पर्क पनि भएको छैन । हामी यस घटनामा अनविज्ञ पनि हुन सकछ्यौ । फेरि घटनाको बारेमा पनि पछि थाहा भयो र हामी वहाहरुलाई चाहिदैन र ?

घ) तपाई पनि त बुझ्न सक्नु हुन्थ्यो नी होइन र ?

म मात्र मानवअधिकार कर्मी होइन, अरु पनि पुग्नु पर्ने थियो पुगेका छैनन । मेरा कुरा गर्दा मैले सात दिन पछिमात्र जानकारी पाए ।

७) कृष्णप्रसाद लम्साल (प्रमुख जिल्ला अधिकारी, बागलुग

क) रोमादेवी किसानको घटनालाई प्रशासनले कसरी लिएको छ ?

यो दुःखको कुरा हो । कानूनको प्रचार प्रसारको कमीले गर्दा पनि यस्ता घटनाहरु हुन सकछन । हामीले मिलाउने कोशिश गरेका छौ ।

द) रामबहादुर नेपाली (सहायक प्र.जि.अ., बागलुग

क) तपाईं बागलुङ्गमै सहायक प्र.जि.अ.को रुपमा रहनु भएको छ रोमा देवीको घटनालाई कसरी लिनु भएको छ ?

यस्ता घटनाहरु हुनु दुःखको कुरा हो । प्रतिनिधि सभाले छुवाछूत मुक्त राष्ट्र घोषणा गरिसकेको छ । यो घटना नहुनु पर्ने हो तर पुरानो मानसिकता भएकालाई सुधार्दै लैजानु पर्दछ ।

९) पवनकुमार खरेल (डि.एस.पि. बागलु जिल्ला प्रहरी कार्यलय)

क) रोमादेवी किसानले दिएको जाहेरी किन जि.प्र.का. ले दर्ता नगरेको हो ?

यो घटनाप्रति हामी दुःखी छौं । पहिलादेखि नै चल्दै आएको चलन पनि नराम्रो हो । पीडित पक्षले ल्याएको मुद्दाको बारेमा सबै राजनीतिक पार्टीहरूसंग पनि छलफल गर्दा पीडकले सार्वजनिक रुपमा लिखित माफी माग्दा कानूनी भन्दा प्रतिफल राम्रो हुन्छ भनेर नै छलफलमा ल्याई रहेका छौं । त्यसकारण जाहेरी दर्ता नभएको हो ।

निश्कर्ष

बा.न.पा २ का भक्तबहादुर खड्का र मीना खड्काले सोहि नगरपालिका वडा नं. ८ स्थाई घर भएकी रोमादेवी किसानलाई डेराबाट निकालेका यस्ता विभेदका घटनाहरु नदोहोरियलान भन्न सकिदैन । आगामी दिनमा यस प्रकारका घटनाहरु हुन नदिन तथा भए गरेमा सहिरुपबाट निरुपण गर्नका लागि सबै सचेत पक्षहरु सकृय भएर आ आफ्नो स्थानबाट विभेदरहित समाज निर्माणमा लाग्नु पर्ने देखिन्छ । यो घटनाप्रति पीडितलाई न्याय दिलाउने शिलशिलामा बागलुङ्गमा

नेपाली समाजमा जातीय विभेद तथा छुवाछूत गर्न नपाउने र यदी कोही कसैले त्यस्तो गरेमा कानून अनुसार दण्डनीय हुने व्यवस्था नया मूलुकी ऐन २०२० मार्फत भएको भए पनि र अर्भै २०४७ सालको संविधानले अर्भै स्पष्ट व्यवस्था गरेको भए पनि समाजमा जातिपातीका आधारमा हुने विभेदहरु हुन छाडेका छैनन् । नेपालले सबै किसिमका जाति तथा रंगभेद विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिलाई सन १९७१ मा हस्ताक्षर गरि सकेको भए पनि सो सन्धिको भावना उपर सहि रुपमा काम गर्न सकेको छैन । त्यतीमात्र हैन पुनस्थापित प्रतिनिधि सभाले गत जेठ २१ मा नेपाललाई छुवाछूत मुक्त राष्ट्र घोषणा गरेको भए पनि यस घटनाले त्यो ऐतिहासिक घोषणाको खिल्लि उडाएको छ ।

यो घटनाको स्थलगत अनुगमन गर्दा र पीडित, पीडक तथा अन्य सरोकारवालाहरूसंग गरिएका संवाद र छलफलका आधारमा यस प्रकारका घटनाहरुलाई आज पनि दलित समुदायको समस्याका रुपमा मात्र लिने गरेको र राज्य तथा अन्य सरोकारवालाहरु त्यती संवेदनशिल नभएको देखिन्छ । यो घटनाप्रति राजनीतिक पार्टीहरु तथा स्थानीय मानवअधिकार कर्मीहरुको भूमिकालाई हेर्दा ती पार्टीहरुको विधान तथा घोषणा पत्रमा उत्पीडित दलित समुदाय प्रति भएको व्यवस्था अनुसार व्यवहार भएको पाईदैन भने मानवअधिकारकर्मीहरुले मानव अधिकारको विश्वव्यापी घोषणा पत्रको भावना अनुसार यो घटनामा पक्षधरता जनाएको पाईदैन । यो घटनाको विरुद्धमा एउटा विज्ञप्तीसम्म जारी नगर्नुले यो तथ्यको पुष्टि हुन्छ । राज्य पक्ष राज्य विरुद्धका अपराधमा संलग्न यस्ता अभियुक्तहरुलाई संवाद र छलफलमार्फत सफाई दिन

भरमगदूर लागि पर्नु र पीडितलाई सामान्य विभेद पुग्न गएको भनेर सान्त्वना दिन खोज्नु ती सरकारी जिम्मेवार निकायको भूमिका पनि जातीय विभेद अनत्यका सवालमा स्पष्ट रहेको देखिदैन ।

नेपाल सरकारले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय रुपमा बनाएका तथा सम्झौता गरेका विभिन्न कानून तथा सन्धि सम्झौताहरूलाई व्याहारिक रुपमा कार्यान्वयन गर्न र विभेद रहित समाज निर्माण गरी सवै नेपाली नागरिकलाई राष्ट्रिय विकासको मूलधारमा समाहित गर्न राज्य र अन्य सरोकार पक्षहरूलाई यस अनुगमन समिति तपशिलका सुझावहरू प्रस्तुत गर्दछ ।

तपशिल

क) नेपाल सरकार पक्ष भई गरिएका विभिन्न अन्तराष्ट्रिय सन्धिहरू त्यस्मा पनि सवै प्रकारका जाति तथा रंगभेद उन्मूलन संबन्धि अन्तराष्ट्रिय महासन्धि १९६५ को अक्षरसः कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ ।

ख) मानव अधिकारको विश्व व्यापी घोषणा पत्र मुताविक दलित समुदायको मानव अधिकारको सुनिश्चितता गरिनु पर्दछ ।

ग) प्रतिनिधि सभाले जेठ २१ मा गरेको छुवाछूत मुक्त राष्ट्रको घोषणालाई व्याहारिक रुपमा कार्यान्वयन गर्न र सो अनुभूति दलित समुदायले गर्न सरकारले उचित नीति तथा कार्यक्रम ल्याउनु पर्दछ ।

घ) दलित र गैर दलित समुदायलाई समेट्ने गरि गााउ स्तरमा छुवाछूत विरुद्धका कार्यक्रमसंगै विकास निर्माणका कार्यक्रम गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ

च) दलित समुदायका राजनीतिक तथा सामाजिक अधिकारकर्मीहरू साभ्ना सवालमा संगठित भई दलित समुदायको उत्थानमा लाग्नु पर्दछ ।

धन्यवाद

